

вітру, блискавками, що ніби відтворюють трагічні події. Невдовзі біда минає, встановлюється тиша та спокій, символом чого є верба – дівчата знов утворюють дерево. Пройнявшись народними традиціями, символікою, поетикою народного жіночого танцю балетмейстер О. Сегаль створив народно-сценічний танець, тісно пов'язаний зі всією системою народної культури українців.

Висновки. Отже, одним із завдань сучасного розвитку народно-сценічного танцю є відновлення замулених джерел українського народного жіночого танцю, приведення у відповідність естетичним та моральним нормам традиційного українського суспільства манеру та стилістику виконання жіночих танців.

Серед українських жіночих народно-сценічних танцювальних композицій в репертуарі Заслуженого Національного Академічного ансамблю танцю України ім. П. Вірського виокремлюються декілька груп: до першої відносимо танці, що побудовані на основі обрядових дій весняно літнього циклу («Подоланочка» П. Вірського.), до другої – твори, джерелом образності для яких стали українські символи (віночок, рушник, верба, калина та ін.) («Вербиченька» О. Сегаль, «Про що верба плаче» П. Вірського), до третьої – хореографічні композиції за мотивами трудових процесів («Рукодільниці» та «На кукурудзяному полі»), до четвертої – не пов'язані з обрядовістю танці («Плескач»).

Список використаних джерел

1. Боримська Г. Самоцвіти українського танцю / Генрієтта Володимирівна Боримська. – К.: Мистецтво, 1974. – 136 с.
2. Герасимчук Р. Ансамбль танцю УРСР / Роман Герасимчук // Мистецтво. – 1958. – №6. – С.14–21.
3. Мандзяк О. Місце і роль жінки в бойовій і військській культурі українців / Олексій Мандзяк // Бойові традиції арій / О. Мандзяк. – Режим доступу до книги: <http://observer.sd.org.ua/filedata/BTA-Mandziak.doc>.
4. Василенко К. Український танець: підручник / Кім Юхимович Василенко. – К.: ІПК ПК, 1997. – 282 с.
5. Василенко К. Лексика українського народно-сценічного танцю / Кім Юхимович Василенко. – К.: Мистецтво, 1996. – 496 с.
6. Знойко О. Міфи Київської землі та події стародавні / О. П. Знойко. – К.: Молодь, 1989.

References

1. Borymsjka Gh. Samocvity ukrainskijogho tancju / Ghenrietta Volodymyrivna Borymsjka. – K.: Mystectvo, 1974. – 136 s.
2. Gherasymchuk R. Ansambly tancju URSR / Roman Gherasymchuk // Mystectvo. – 1958. – №6. – S.14–21.
3. Mandzjak O. Miscje i rolj zhinky v bojovij i vojinsjkij kuljturi ukrainciv / Olexsij Mandzjak // Bojovi tradyciji arijiv / O. Mandzjak. – Rezhym dostupu do knyghy: <http://observer.sd.org.ua/filedata/BTA-Mandziak.doc>.
4. Vasylenko K. Ukrainskij tanecj: pidruchnyk / Kim Jukhymovych Vasylenko. – K.: IPK PK, 1997. – 282 s.
5. Vasylenko K. Leksyka ukrainskijogho narodno-scenicnogho tancju / Kim Jukhymovych Vasylenko. – K.: Mystectvo, 1996. – 496 s.
6. Znojko O. Mify Kyjivskoji zemli ta podiji starodavni / O. P. Znojko. – K.: Molodj, 1989.

Merlyanova O. A., Candidate of Art History, Associate Professor of the Choreography Department, Mykolaiv Branch of Kyiv National University of Culture and Arts (Ukraine, Mykolaiv), vgfp@i.ua

Women's images in the choreographic works of Pavlo Virsky

The article deals with the women's images choreography in the compositions by Pavlo Virsky, the Ukrainian folk-stage dance master. The set of Ukrainian women's folk-stage dance compositions from the Ukrainian dance company repertoire are under consideration.

Keywords: women's folk-stage dance, woman's choreographic image, dancing composition, dance company, repertoire.

* * *

УДК 16:001.5

Білоус А. О.,
аспірант, Київський національний університет
ім. Т. Шевченка (Україна, Київ),
annabelous24@gmail.com

ЕМОТИКОН ЯК АРГУМЕНТАТИВНИЙ КОНСТРУКТ: ЛОГІКО-РИТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ

Здійснюється логіко-риторичний аналіз емотикону як аргументативного конструкту. Встановлюється, що емотикон як паралінгвістичний засіб комунікації успішно застосовується у сучасному інтернет-спілкуванні для її спрощення та підвищення рівня виразності. Пропонується розглядати емотикон як предикат з точки зору логічної структури висловлювання. Функціонування емотикону як іконічного знаку демонструється на трьох рівнях семіотичного аналізу: синтаксису, семантики та прагматики. Через складність та структурованість емотикону пропонується вивести його з поля просто технічного символу і розширити вже до скоріше окремих символів із зрозумілим змістом, а не виключно функціональністю. Аналізується застосування емотиконів у стратегічному маневруванні.

Ключові слова: емотикон, аргументація, логічний аналіз, риторичний аналіз, інтернет-комунікація, стратегічне маневрування.

На сучасному етапі розвитку суспільства Інтернет як сукупність інформаційно-комунікаційних технологій і техніки є глобальним засобом комунікації, який стає основою для інформаційного простору. Тому роздуми щодо ролі комунікації в сучасному світі, формування «інформаційного» суспільства, «цифрової» або комп'ютерної культури, «віртуальної реальності» і тому подібного стали звичними. Технічні засоби, що увійшли в нашу повсякденність наприкінці минулого століття, створили нові можливості для людської комунікації і зробили можливим виникнення нових культурних форм. Інтернет або віртуальний простір стали частиною тієї реальності, в якій ми живемо зараз.

В останні роки з'явилося багато розробок, присвячених вивченню інтернет-комунікації, особливостей її створення, існування. Серед вчених, які зробили свій внесок у вивчення цієї теми, можна виділити такі імена, як Е. Галичкіна, Л. Назарова, О. Романов, М. Аакхус (М. Aakhus), С. Ваттс (Е. Watts), Г. Вегер (Н. Weger) та інші. Зростання зацікавленості у цій проблематиці пояснюється стрімким розвитком інтернет-технологій і появою нових способів передачі інформації між комунікантами, де усе спілкування відбувається завдяки Інтернету. Завдяки Всесвітній мережі ми отримали можливість безупинного спілкування в режимі он-лайн. Для такої комунікації відсутні будь-які межі, відстань і час ніби не існують, важливим є лише наявність гаджету та підключення до Інтернету. Хоча, разом з тим, це не є обов'язковою вимогою до такого спілкування. Окрім того, інтернет-комунікація призвела до нейтралізації питання щодо різниці письмової та усної мови. Це пояснюється тим, що в інтернет-месенджерах, у чатах, у блогах, на форумах, в соціальних мережах продукуються тексти, що поєднують ці два типи мови. Більше того, інтернет-спілкування не поступається усному, навіть враховуючи відсутність невербальної складової, адже завдяки виникненню емотиконів, а в подальшому – емої, мова Мережі стає більш емоційною та виразною.

Зазначимо, що тут важливо говорити не тільки про зміну простору комунікації, але і самих комунікантів. У статті «Номо Легенс або людина читаюча: практики читання та інтернет у XXI столітті» К. Тягло пише так: «У Мережі вже існують не просто оцифровані тексти – романи, п'єси, поезія, але й формуються принципово нові способи створення й засвоєння

художнього тексту. З'являється все більше електронних творів, де метафора гри стає однією з центральних і все частіше актуалізується ситуація, коли читач не лише зчитує тексти з дисплея, а й у процесі читання блукає по Мережі, йдучи за даними в тексті (прямо або опосередковано) посиланнями» [1, с. 72].

Гіпертекст і гіперчитання зменшують відмінності між жанрами та стилями, породжуючи певну стурбованість стосовно зникнення критеріїв, які дозволяють класифікувати дискурси і вибудовувати ієрархії, на яких трималася «друкована» література Модерну та попередніх епох. Сам читач (у найширшому розумінні) також змінюється: він сприймає текст як дещо живе, він переходить від тексту до тексту, що у звичній для нас паперовій формі неможливо. Якщо книга є замкненим текстом, обмеженим власними рамками, то інтернет–текст є вільним простором, який дозволяє через гіперпосилання рухатися далі. Це стосується і напряму інтернет–комунікації. Сучасний учасник спілкування в Інтернеті може дозволити собі припинити та знов повертатися до спілкування (особливо це стосується соціальних мереж та форумів та, іноді, інтернет–месенджерів). Звісно, часові рамки можуть встановлюватися самими комунікантами (як–от, наприклад, вимога у листі на електронну пошту «відповісти якомога швидше»). Тож, інтернет–комунікація є одночасною і безперервною, і дискретною, вона абсолютно спокійно може бути зупинена в певний момент через просте ігнорування одного з учасників. Це розширює аргументативні можливості сторін дискусії, оскільки вони мають змогу успішно готувати власну стратегію та формувати її у будь–який момент.

Поява так званих емотиконів спровокувала, по суті, «емоційну революцію»: завдяки ним інтернет–комунікація стає ще більш наближеною до реальної. Емотикони являють собою послідовність із допоміжних символів та розділових знаків, що позначає позитивну або негативну емоцію того, хто пише. Завдяки ним блогери–комуніканти зданті виражати у письмовій мові інтернет–дискурсу жести, міміку, відповідні до ситуації емоції» [2, с. 1209]. Зазначимо, що ще у 1969 році відомий письменник В. Набоков говорив про смайли (які є, по суті, частиною емотиконів): «Я часто думаю, що повинен існувати спеціальний типографічний знак для посмішки, яка виглядає як якась закорючка чи бокова дужка, якою би я скористався, щоб відповісти на ваше питання» [3]. Відпочатково, смайлом називали позначення усміхненого обличчя ☺, але з часом цей ряд розширився, тому коректніше говорити, що смайли є частиною емотиконів, але не вичерпують їх множини.

Виходячи з семіотичного характеру логіки, зазначимо, що емотикони є іконічними знаками, їх форма і денотат подібні, схожі один на одного, вони повністю визначаються тим предметом, якому вони відповідають. Дія іконічного знаку заснована на фактичній подібності форми і денотата. У знаках–іконах (eikon (грец.), icon (англ.) – образ, подоба) форма наче дублює зміст і бере на себе функцію значення – вона сама по собі є інформацією про денотат. Такий знак не потребує перекладу, оскільки він схожий на свій об'єкт. Наприклад, емотикон тигра є подібним до реального вигляду тварині. Перше замінює друге «просто тому, – пише Ч. Пірс, – що воно на нього схоже» [4, с. 37]. Тому

іконічні знаки не потребують «перекладу». Емотикон як іконічний знак є найпростішим і зрозумілішим. Більш того, емотикони вже подекуди використовуються не лише як звичні індикатори емоцій, якими комуніканти послуговуються у інтернет–спілкуванні, але і як елементи штучних мов. Існує навіть окрема мова програмування – емоїскод, яка використовується для створення кросплатформених програм або мобільних додатків. Її особливість полягає в тому, що вона підтримує емотикони.

На початку статті вже згадувалися так звані емої – мова ідеограм та смайлів, яка виникла в Японії. Основна різниця між емотиконами та емої в тому, що перші виникли стихійно, завдяки користувачам Мережі, а другі були розроблені японською компанією «NTT DoCoMo». Змістовно вони перегукуються і місцями можуть бути схожі, але емої є адаптованими саме під японську культуру. Окрім того, треба згадати так звані стікери, які успішно використовуються у соціальних мережах Facebook та VKontakte, у месенджерах Telegram, Viber. Вони є вже повноцінними графічними зображеннями, які базуються як на стандартних відповідниках (тварини, емоції, картини), так і на культурних межах (персонажі серіалів, блогів, соціальних мереж, тощо). Емотикон виступає проміжною ланкою між смайлом та стікерами, оскільки це вже є більш–менш повноцінне зображення, але відтворене за допомогою технічних знаків.

Для аналізу емотиконів у царині логіки слід звернутись до мови логіки предикатів. У цьому контексті видається влучним згадати про логічну структуру судження, елементами якої є суб'єкт (поняття, що відображає предмет думки), предикат (поняття, що відображає ознаку предмета думки), зв'язка (виражає відношення, яке існує в судженні між суб'єктом і предикатом), квантор (вказує, чи конкретна ознака, що виражена в предикаті судження, має відношення до всього або лише до частини обсягу поняття, що виражає суб'єкт). Кожен з цих членів судження обов'язково є або мається на увазі у всіх судженнях. У логіці предикатів важливу роль відіграє розуміння предиката (поняття) як функції, областю визначення якої виступають об'єкти або набори об'єктів, а областю значень – константи («істина» та «хиба»). Тут властивості або відношення розуміються як функції, аргументами яких є ті чи інші набори об'єктів (індивідів, предметів), що взяті з раніше визначеної об'єктної (індивідної, предметної) області. Тож емотикон як предикат може бути властивістю або відношенням, саме від нього залежить тип аргументу, хоча його зміст не змінюється. Емотикон може бути сам по собі предикатом, так як виражає властивість. Наприклад, емотикон з посмішкою виражає собою властивість (емоцію) позитиву. У той час як сумний – навпаки. Так само емотикон може надавати або змінювати властивість аргументу. Тим самим коригувати його значення.

Якщо аналізувати семіотичні рівні емотиконів, виявляється дуже цікава річ. Хоча емотикон є графічною позначкою, він може виступати окремою змістовною частиною судження, а може і не виступати, перебираючи на себе якраз функцію предикативну, задаючи загальний настрій судженню.

Так, на синтаксичному рівні емотикон може бути

А) самостійним знаком, який визначається частиною судження і може бути формалізований.

Наприклад, судження «Якщо я подарую тобі @}→— та), ти посміхнешся», де @}→— – емотикон троянди, а) – емотикон посмішки, можна абсолютно успішно формалізувати так: $p \wedge q \rightarrow r$, де p – подарувати троянду, q – подарувати посмішку, а r – ти посміхнешся.

Б) Знаком–функтором, який не включається у внутрішню структуру судження, а скоріше виступає таким собі маячком–сигналом про загальний настрій висловлювання.

Наприклад, судження «Я сьогодні або закінчу роботу, або точно помру ☺» формалізується так: $p \vee q$, де p – я закінчу роботу, а q – я помру. При цьому, емотикон суму не входить змістовно до судження, але тим не менш навіть синтаксично тут присутній. На нашу думку, є цікавим питання про те, яким чином у цьому випадку можна його формалізувати і чи потрібно це. Скоріше за все, формалізація все таки потрібна, оскільки існують випадки, коли емотикони настрою хоч і не присутні, але можуть пов'язувати судження між собою, тож повинні враховуватися навіть при синтаксичному аналізі. Тим не менш, залишимо це питання для подальших пошуків.

На семантичному рівні дослідження емотикону мова може йти про смисл конкретного знаку. Смислом знаку є сукупність суттєвих рис, властивостей, характеристик предмета, позначеного цим знаком. Справа в тому, що будь–який емотикон є обов'язковою впорядкованою семантичною одиницею, він не може бути якимось технічним знаком. Будь–який графічний позначник–емотикон виражає певний реальний аналог, якраз виступаючи іконічним знаком. Семантичне значення знаку є сталим і незмінним у різних контекстах на відміну від прагматичного значення знаку, яке є відносним: воно залежить від знань, вірувань, намірів конкретної людини та позамовного контексту.

На прагматичному рівні аналізу відбувається розгалуження в інтерпретації емотиконів. З одного боку, фіксоване значення емотиконів (пропорція 1:1, один емотикон – одне значення) закріплюється в інтернет–спілкуванні для порозуміння. Але, існує складність у самій інтерпретації, оскільки далеко не всі емотикони зрозумілі усім користувачам. Так, базовий емотикон :-P (показувати язика) інтуїтивно інтерпретується через свою графічну подібність. Японський емотикон (–_+) – лют, буде зрозумілий лише тим, хто має необхідну компетентність, контекстуальність щодо інтернет–спілкування. Більш того, для західного користувача без такої компетентності емотикон (–_+) не буде якимось чином відрізнятися від (–_–) (також лют) і (–_→) (конфуз). У результаті можуть виникати непорозуміння, конфлікти та помилки в розумінні загального тексту через неоднозначну інтерпретацію. Тож звертаємо увагу на те, що прагматичний аналіз емотиконів є також не менш потрібним, аніж синтаксичний.

Повертаючись до предикативного характеру емотиконів, звернемося до риторики та теорії аргументації. Річ у тім, що сам емотикон – це паралінгвістичний знак, він є невербальним способом вираження певної змістовної інформації, тож є сенс проаналізувати, як саме працює емотикон під час інтернет–дискусій.

Проводячи аналогію з синтаксичним рівнем аналізу, тут емотикон у процесі інтернет–спілкування може виступати як функтор у складі аргументу

(висловлювання), так і власне аргументом. Все залежить від того, яке смислове навантаження несе сам емотикон. Зазвичай, ті знаки–емотикони, які позначають конкретні предмети, виступають самостійними поняттями в рамках аргументу. Наведений вище приклад із трояндою та смайлом цілком це підтверджує. І навпаки, емотикон може задавати загальний настрій аргументу, таким чином виконуючи виключно невербальну функцію. При цьому, один і той же аргумент може набувати різних смислових значень. Наприклад:

1) Не думаю, що ваша думка вірна ☺

У цьому випадку аргумент виражає загальне позитивне ставлення пропонента до опонента, його заперечення не є агресивним, але скоріше іронічним та дружнім.

2) Не думаю, що ваша думка вірна ☹

Тут оцінка є негативною, але пропонент начебто виражає співчуття, він сумує, що позиція опонента не збігається з його власною.

3) Не думаю, що ваша думка вірна (☹)

Цей емотикон виражає саркастичне, зневажливе ставлення, таким чином задаючи такий же настрій і для аргументу загалом. У результаті це може спровокувати опонента, змусити його діяти більш емоційно і менш раціонально, направляючи аргументацію у більш риторичне русло, відмовляючись від діалектичних потреб.

Таке функціонування аргументів із емотиконами у структурі аргументації виявляється дуже цікавим. Адже це значно розширює наші можливості, дозволяє оперувати у різних ситуаціях одним і тим же аргументом, але змінюючи при цьому його емоційне навантаження. Складність інтернет–комунікації якраз полягає у відсутності невербального чинника, тож ми його додаємо за допомогою емотикону. Більш того, і це є позитивною стороною застосування таких конструктивів, базові емотикони зазвичай зрозумілі усім і виражають конкретну емоцію, на відміну від емоцій людських, які зовсім не завжди інтерпретуються однозначно. Але, ми вже зазначали вище, що може скластися і зворотна ситуація, коли пропонент/опонент використовує такий емотикон, що невідомий іншій стороні. Це призводить до непорозуміння і руйнування послідовності реалізації інтернет–аргументації, вона переривається, виникає потреба у введенні додаткових суджень, які б прояснили ситуацію.

Треба зазначити, що такий підхід, дає можливість вийти на одну з найцікавіших ідей у сучасній теорії аргументації – ідеї стратегії реалізації аргументації. Саму стратегію можна тлумачити як специфічний спосіб мовленнєвої поведінки, який реалізується відповідно до глобального наміру. Глобальним наміром, на нашу думку, може виступати мета кожного з комунікантів (аргументувати/контраргументувати певну тезу). Таким чином, у віртуальному спілкуванні емотикон може повністю змінювати заплановану стратегію. Більш того, навіть розташування у повідомленні самого емотикон може неабияк впливати на усе твердження. Тут можна побачити аналогію з логікою предикатів, де квантори можуть стосуватися як загальної формули, так і окремих її складових. Емотикон відіграє схожу роль: якщо він стоїть наприкінці повідомлення, то зазвичай надає емоційного забарвлення цьому повідомленню

загалом. Якщо ж його розміщують десь у середині тексту (наприклад, в одному реченні), то це може бути лише локальним забарвленням. У результаті, учасники комунікації повинні звертати увагу не тільки на зміст емотикон, але і на формальну структуру самого аргументу, тобто, де саме емотикон розташований. Їх стратегія, отже, буде змінюватися динамічно, трансформуватися відразу у процесі реалізації самої аргументації. Іншими словами, емотикони багато в чому визначають подальший рух та навіть перегляд чи зміну аргументативної стратегії.

Це приводить нас до ідей стратегічного маневрування, яке, на думку Ф. ван Емерена та П. Хоотлосера «спрямоване на зменшення потенційної напруги» [5, с. 56]. при реалізації аргументації. З точки зору авторів, учасники аргументації переслідують дві мети: діалектичну та риторичну. Діалектична мета спрямована на раціональне, послідовне доведення своєї позиції, її прояснення та пояснення. Риторична мета – це, насамперед, переконання всіма можливими засобами. При цьому, діалектична мета тісно пов'язана із правилами критичної дискусії:

1) Правило свободи. Сперечальники не повинні ставити перешкоди один одному при висуванні своїх точок зору та при критиці точок зору опонента.

2) Правило тягаря доведення. Сперечальник, який висунув точку зору, зобов'язаний її захищати.

3) Правило обґрунтування точки зору. Точка зору, яку відстоює сперечальник, має залишатися незмінною впродовж суперечки.

4) Правило критики точки зору. Критика точки зору повинна відбуватися щодо точки зору, яку дійсно висунув співрозмовник.

5) Правило обґрунтування аргументів. Сперечальники не повинні в суперечці користуватися аргументами, які є недостатньо обґрунтованими твердженнями.

6) Правило заборони неправдивих аргументів. Сперечальники не повинні свідомо, з метою введення в оману співрозмовника, користуватися в суперечці аргументами, які є завідомо неправдивими твердженнями, хибними припущеннями.

7) Правило релевантності аргументації. Для захисту своєї точки зору сперечальник може користуватися тільки тими аргументами, які мають відношення до цієї точки зору.

8) Правило подання аргументації. Сперечальники не повинні використовувати в процесі аргументації недостатньо ясних, багатозначних формулювань.

9) Правило логічності. Міркування, з яких складена аргументація, повинні бути логічно правильними.

10) Правило завершення суперечки. Результатом невдалої аргументації точки зору повинна бути відмова пропонента від своєї точки зору, а результатом успішної аргументації точки зору повинна бути відмова опонента від своїх сумнівів з приводу її істинності.

При слідуванні цим правилам учасник аргументації може успішно досягти діалектичної мети. Але виникає слушне питання, куди ж зникає риторичний аспект? Автори відповідають досить просто: вони існують паралельно. Ідея стратегічного маневрування якраз у тому, що на кожному окремому кроці учасник аргументації може обрати, яка мета для нього превалює. Можливо, десь йому потрібно виконати потрібні правила,

таким чином обґрунтовано доводячи свою думку, щоб у подальшому, наприклад, звернутися до цього моменту і посилатися на нього («Ти подивися, який я молодець, коли зміг пояснити тобі цю ідею. Невже ти мені тепер не віриш?»), вже рухаючись у риторичному полі. Стратегічне маневрування відкриває широкий обрій для інтернет-комунікації, оскільки її дискретність дозволяє відчутти покрововість розгортання аргументації та успішно продумувати і реалізовувати стратегію.

Спробуємо тепер навести декілька аргументативних ситуацій, щоб продемонструвати яким чином відбувається використання емотиконів у аргументації в інтернет-спілкуванні.

Учасник А: Слухай, чув на днях, що ти зовсім з глузду поїхав ☺

Учасник Б: Що? ☹

А: Мені розповідали, що ти прийшов на нараду у футболці та джинсах :О, але ж у вас це заборонено!

Б: І що?

А: Ну слухай, це ж ненормально. Тебе можуть звільнити чи щось таке...

Б: Скажи будь-ласка, чому ти втручаєшся в це? О_о

А: Тому що я твій друг. Ти якийсь агресивний :с

Б: Не агресивний. Просто не розумію, що тут такого. У нас реальної заборони немає, це так, на словах скоріше.

А: Може у тебе щось трапилося і це протест? ☺

Б: Ні. Давай полишимо цю розмову!

А: Не гнівайся, я просто хочу допомогти <3

Б: Ти як завжди ☺. Ну добре, мене просто дістало, що їм постійно не подобається, як я оформлюю звіти. Вирішив показати, що мені теж щось не подобається. Я правда розумію, що ти за мене переживаєш, але повір, це не варте уваги.

А: Все буде добре, просто ти мені дзвони, якщо будуть проблеми. Я спробую домовитися ☺

Б: Добре, друже ☺

У цьому випадку застосування емотиконів учасником А дозволяє створити настрій співчуття та співпереживання. Вони зменшують загальну напругу і виконують насамперед риторичну мету, але при цьому відчутна і реалізація діалектичної мети, яку неможливо було б досягти без емоційного забарвлення. Іншими словами, якщо б учасник А не виражав співчуття у своїх аргументах, він би не зміг переконати учасника Б у тому, що він зробив щось не те. Більше того, учасник А зміг добитися згоди від учасника Б на свою допомогу.

Розглянемо іншу ситуацію, де застосування емотиконів навпаки порушує дискурс.

А: Кохана, як настрій? ☹

Б: (v_v)

А: Це що? Тобі сумно?

Б: Угу

А: А що трапилося? ☹

Б: Нічого такого. Все ОК.

А: Правда? Але ти навіть крапку тут поставила. Ти на щось ображена?

Б: (—_—)

А: Я не розумію... Що це таке?

Б: Ти мене взагалі не розумієш.

А: Але ж я все роблю, щоб наші стосунки розвивалися. Ми з тобою гуляємо, бачимося з друзями, я тобі постійно пишу та дзвоню. Що не так?

Б: А ти подумай ще раз? Нічого не забув?

А: Та начебто ні...

Б: А що ми разом вже чотири роки – пам'ятаєш?

А: О Господи, вибач, вибач! Я виправлюся! @!}->—

Б: А це що таке? Ти мені взагалі коли останній раз квіти дарував? От ви, чоловіки... Не розумієте, що можна просто квіточку подарувати – і у дівчини вже настрої краще. Ну добре–добре, більше не ображаюся :-P. Але з тебе квіти ☺

Хоча запропонована ситуація видається простою і побутовою, тут також видно, як емотикони виконують свою роль. В одному випадку вони заважають розвитку ситуації: учасника Б використовує емотикони, які незрозумілі учаснику А, причому, можливо, навіть свідомо, щоб його спровокувати та подратувати. В іншому випадку емотикон троянди виступає своєрідною поворотною точкою, де відбувається розрядка усієї ситуації та уможливлене крок до порозуміння. Таким чином, емотикони можуть виступати різноманітними методами впливу, але дуже ситуативними та іноді навіть невідконтрольними тому, хто їх застосовував.

Отже, емотикон як паралінгвістичний засіб комунікації успішно застосовується у сучасній інтернет-комунікації для її спрощення та підвищення рівня виразності. Емотикон є цікавим об'єктом семіотичного аналізу, оскільки є штучним символом, який вписався у сучасну культуру і продовжує самостійно розвиватися, набуваючи нових сенсів. Разом з тим, є сенс осмислити формальні аспекти аналізу емотиконів, оскільки велику цікавість викликає їх функціонування у структурі судження.

Але насамперед треба звертатися саме до аргументативних аспектів застосування емотиконів. Їх роль у стратегічному маневруванні в інтернет-комунікації настільки важлива, що без емотиконів така аргументація буде не просто бідною, вона втратить багато в чому змістовний аспект, а не тільки емоційний. І навпаки, з наявністю цих символів можливе дотримання як діалектичного, так і риторичного аспекту стратегічного маневрування. Складність та структурованість емотикону дозволяє вивести його з поля просто технічного символу і розширити вже до скоріше окремих символів із зрозумілим змістом, а не виключно функціональністю.

Список використаних джерел

1. Тягло К. О. Homo legens, або людина читаюча: практики читання та Інтернет у XXI столітті / К. О. Тягло // Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії». – 2012. – №992. – Вип.45. – С.72–76.
2. Загоруйко І. Н. Невербальные способы выражения одобрения в блогосфере интернет–дискурса / И. Н. Загоруйко // Вестник Костромского государственного университета им. Н. А. Некрасова. – 2013. – Вып.4. – Т.19. – С.129–131.
3. Nabokov's interview. The New York Times [1969]. Режим электронного доступа: <http://lib.ru/NABOKOW/Inter11.txt>
4. Пирс Ч. Элементы логики // Семиотика. – М.: Радуга, 1983. – С.37.
5. Иссерс О. С. коммуникативные стратегии и тактики русской речи / О. С. Иссерс. – 4-е изд. стереотипное. – М.: КомКнига, 2006. – С.56.

References

1. Tjaglo K. O. Homo legens, abo ljudyna chytajucha: praktyky chytannja ta Internet u XXI stolitti / K. O. Tjaglo // Visnyk HNU imeni V. N. Karazina. Serija «Filosofija. Filosofski ki perypetii». – 2012. – №992. – Vyp.45. – S.72–76.

2. Zagorujko I. N. Neverbal'nye sposoby vyrazhenija odobrenija v blogosfere internet–diskursa / I. N. Zagorujko // Vestnik Kostromskogo gosudarstvennogo universiteta im. N. A. Nekrasova. – 2013. – Vyp.4. – T.19. – S.129–131.

3. Nabokov's interview. The New York Times [1969]. Rezhym elektronnoho dostupu: <http://lib.ru/NABOKOW/Inter11.txt>

4. Pirs Ch. Jelementy logiki // Semiotika. – M.: Raduga, 1983. – S.37.

5. Issers O. S. kommunikativnye strategii i taktiki russkoj rechi / O. S. Issers. – 4-e izd. stereotipnoe. – M.: KomKniga, 2006. – S.56.

Bilous A. O., postgraduate student, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv), annabelous24@gmail.com

Emoticon as an argumentic construct: logic–rhetorical analysis

The article carries out a logical–rhetorical analysis of such an argumentative construct as an emoticon. It is established that emoticons as a paralinguistic means of communication are successfully used in modern internet–communication for its simplification and enhancement of the degree of expression. Based on field of logic, the emoticon is analyzed as predicate. The functioning of the emoticon as an iconic sign is demonstrated on three levels of semiotic analysis: syntax, semantics and pragmatics. Because of the complexity and structure of the emoticon, it is proposed to consider it not just as technical symbol, but to expand it to a single symbol with clear content. Besides this, author analyzes the application of emoticons in strategic maneuvering.

Keywords: emoticon, argumentation, logical analysis, rhetorical analysis, internet–communication, strategic maneuvering.

***

УДК 281.96:261.7(477)6

Вергелес К. М.,
кандидат філософських наук, доцент,
Вінницький національний медичний університет
ім. М. І. Пирогова (Україна, Вінниця),
kvergeles@gmail.com

ПРАВОСЛАВНА РЕЛІГІЯ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СОЦІУМІ

Аналізується місце православної релігії в контексті економічних, політичних та соціокультурних перетворень в Україні. Розглядаються категорії «дух», «духовність», «духовна культура», «духовне життя» в історичному плані формування та становлення православної релігії. Релігія як така розглядається й на рівнях світовідчуття, світовідношення, світорозуміння та ін. Аналізуються подальші можливості щодо входження православної релігії в соціокультурний простір сучасної України.

Ключові слова: православна релігія, богослов'я, духовність, людина, світогляд, світовідчуття, світорозуміння, світовідношення, соціум, повсякденне життя.

Минуле, ХХ століття характеризується принциповими змінами в суспільному розвитку України. Ті перетворення політичного і соціально–економічного характеру, що відбулися після прийняття незалежності, серйозно вплинули на сферу духовного життя українського народу. Перебудова економічних відносин викликала відповідні корінні зміни в способі життя, у стереотипах поведінки, у моральнісних нормах та ін. До цього додається безробіття, падіння життєвого рівня людей, поширення криміналу та ін. Сучасний український соціум – це знищення звичної системи цінностей, втрата світоглядних орієнтирів, а іноді – й мети і смислу власного життя. У повсякденній свідомості існує позиція, що тільки церква є та може бути справжнім джерелом духовності й моральності. На православну церкву в сьогоденні покладають багато надій як на інституцію з тисячолітньою історією, як таку, що має довіру з боку мирян і світського населення. Слід зазначити, що релігія в цілому і православ'я, зокрема – це найстародавніший та невід'ємний елемент духовної культури нашого народу. Безперечно, її соціальні функції впродовж століть мали власні